

Koordineringsenheden for Ofre for Menneskehandel

Nyhetsbrev fra KOM

juli–september 2022

Til KOMs samarbeidsaktører

KOMs hovedaktiviteter i juli–september

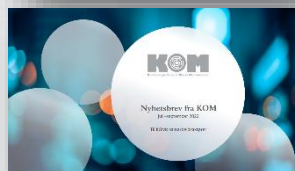
KOM rapporter

KOM publiserte vår årlige **tilstandsrapport** i juni, se [KOM tilstandsrapport 2021](#). Rapporten gir en oversikt over den nasjonale situasjonen på menneskehandelsområdet.

Trykket versjon kan nå bestilles hos oss på KOM.pod@politiet.no.

KOM utarbeider oversikt over **rettsavgjørelser** (straffesaker, utlendingssaker og dommer fra EMD). Oppdatert oversikt pr. 31. august 2022 er publisert, se [her](#). For nærmere informasjon, se nyhetsbrevet side 4.

Forrige **nyhetsbrev** fra KOM var for perioden mai–juni 2022. Neste nyhetsbrev fra KOM blir for perioden oktober–desember.

KOM nasjonalt seminar høsten 2022

KOM har etter sommeren planlagt vårt årlige nasjonale seminar om menneskehandel. Seminaret avholdes **26. oktober kl. 09.00 – 13.00, digitalt:**

"Norges innsats mot menneskehandel – hvor står vi?"

Seminaret vil belyse våre forpliktelser på feltet og gode praksiser for å forebygge og avdekke menneskehandel.

Du finner informasjon om program og påmelding på seminarets nettside, se [her](#).

Påmeldingsfrist er 21. oktober.

Vi gjennomfører seminaret digitalt, slik at vi når flere fagmiljøer nasjonalt, og at det på egne initiativ kan tilrettelegges for lokale samlinger i tilknytning til seminaret.

Vi har fått gode tilbakemeldinger på KOMs digitale sendinger, som enklere lar seg kombinere med andre arbeidsoppgaver og også blir tilgjengelige i etttertid. Vi satser imidlertid på en fysisk KOM samling i 2023.

KOMs hovedaktiviteter i juli–september

Samarbeidsmøter

KOM deltok i september på møte med Bufdirs veiledningsfunksjon om menneskehandel.

KOM deltok i september på et to-dagers seminar i regi av politiets nasjonale kompetansegruppe mot menneskehandel.

Deltakelse i internasjonale fora

KOM bidro i JDs planlegging av og deltok på de fleste møter under **landbesøket til Valiant Richey, OSCEs spesialrepresentant for menneskehandel** i september (uke 36). For mer informasjon om landbesøket, se [her](#).

I regi av **Nordisk ministerråd** ble det på nordisk justisministermøte i juni besluttet å etablere en nordisk arbeidsgruppe mot menneskehandel for å styrke det nordiske samarbeidet på feltet, se [her](#). Norge har formannskapet for ministerrådet i 2022; KOM har bidratt i JDs forberedelser til etablering av arbeidsgruppen og et første arbeidsgruppemøte i september.

Deltakelse i internasjonale fora

Sammen med Justis- og beredskapsdepartementet (JD), deltar KOM i **Østersjørådets (CBSS) arbeidsgruppe** Task Force against Trafficking in Human Beings (CBSS TF-THB).

Fra 1. juli 2022 overtok Tyskland formannskapet i Østersjørådet etter Norge.

Sammen med JD, deltar KOM på neste arbeidsgruppemøte i Berlin 17.-18. oktober. Tema blir flyktninger fra Ukraina og risiko for menneskehandel, utnyttelse til tvangsarbeid, og utvikling av arbeidsgruppens ulike prosjekter og oppgaver.

For mer informasjon om arbeidsgruppens aktiviteter, se [her](#).

Rettsavgjørelser

Oversikt over rettsavgjørelser om menneskehandel pr. 31. august

KOM utarbeider oversikt over rettsavgjørelser (straffesaker, utlendingssaker og dommer fra EMD).

Oversikten oppdateres hvert tertial.

Oppdatert oversikt pr. 31. august 2022 er sendt ut tidligere til våre samarbeidsaktører og er publisert på politiet.no/menneskehandel, se [her](#).

Oppdateringer fra siste tertial 2022 fremgår av neste side. For KOMs sammendrag av disse dommene og mer om avgjørelsene, se oversiktsrapporten.

Pr. 2. tertial i 2022 var det ikke avsagt fellende dommer om menneskehandel.

Neste oppdatering blir 31. desember 2022.

Dom fra Oslo tingrett som gjaldt utnyttelse av to rumenske kvinner til prostitusjon er rettskraftig

De fire domfelte for menneskehandel trakk ankene sine kort tid forut for ankeforhandlingen som var berammet i september 2022. Tingrettsdommen (TOSL-2021-84158, 21-12-07) er dermed rettskraftig.

Frifinnelsesdom i Gulating lagmannsrett – tiltale om utnyttelse av to norske mindreårige jenter til prostitusjon

En norsk mann ble i Hordaland tingrett (2021-11-05) dømt til fengsel i fem år for menneskehandel til prostitusjon og forsøk på prostitusjon av to norske mindreårige jenter (annonsert og formidlet på Snapchat). Han ble også dømt for en rekke andre lovbrudd. Frifinnelsen i lagmannsretten er begrunnet i tvil om domfeltes strafferettslige tilregnelighet.

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Lovendringer og høringer

Regjeringen besluttet i september at den nye loven om erstatning fra staten til voldsutsatte, **voldserstatningsloven**, trer i kraft 1. januar 2023, se [her](#) for nærmere informasjon om de viktigste endringene.

Barne- og familiedepartementet sendte 22. september på **høring** forslag til tre **endringer i ny barnevernslov**, se [her](#). Forslagene gjelder formidling av opplysninger mellom barnevernstjenestene i ulike kommuner, registrering og behandling av meldinger om ufødte barn og krav om politiattest. Høringsfrist er 5. desember.

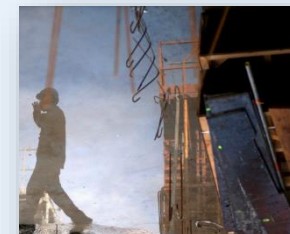
Handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

Regjeringen la frem handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet 1. oktober, se [her](#).

Regjeringen vil styrke det organiserte arbeidslivet og arbeidstakernes rettigheter.

Regjeringen vil styrke bistanden til de som utnyttes i arbeidslivet og arbeider med nye straffebestemmelser mot de som utnytter arbeidstakere.

Regjeringen vil også styrke den tverretatlige innsatsen mot arbeidslivskriminalitet.

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Tilskudd til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon

Merk at søknad om tilskudd skal sendes elektronisk til Justis- og beredskapsdepartementet innen **1. desember** for tildelingsåret 2023.

Se Forskrift om tilskudd til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon [her](#).

For informasjon om tildeling av tilskudd på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet i 2022, se [her](#).

Forslag til statsbudsjett

Regjeringen la 6. oktober frem forslag til statsbudsjett for 2023, se [her](#).

Det foreslås å styrke innsatsen mot **useriøsitet og sosial dumping** med 30 millioner kroner, hvorav 25 millioner skal gis til Arbeidstilsynet, se [her](#). Det foreslås videre en støtte til Fair Play Bygg Norge på 2 mill. kroner i tre år (jf. tiltak 5 i ny handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet).

Det foreslås også 40 millioner kroner til oppfølging av tiltakene i en handlingsplan mot **sosial dumping i transportsektoren**, som er varslet fremlagt av regjeringen i oktober, se [her](#).

Tilskuddsordningen på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet er foreslått til i underkant av 37,5 millioner, en økning på 1 million fra 2022. I tillegg øremerkes et tilskudd på i overkant av 5 millioner til Krisesentersekretariatet (ROSA og drift av nasjonal hjelpetelefon).

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Kunnskapsoversikt om seksuelle overgrep mot barn og unge

På oppdrag fra JD, har **Sintef Digital** utarbeidet en kunnskapsoversikt om seksuelle overgrep mot barn og unge med særlig fokus på gjerningsperson, arena og offer, sett i sammenheng. Rapporten ble publisert i september, se [her](#).

Formålet har vært å systematisk utarbeide en oversikt som gir kunnskap om årsaker og mekanismer som fremmer og hemmer seksuelt skadelig atferd på og utenfor internett, med hovedfokus på internett som arena.

Informasjonskampanje

Arbeidstilsynet markerte 7. september avslutningen av **Know Your Rights-kampanjen**, se [her](#).

I to år har kampanjen informert utenlandske arbeidstakere om deres rettigheter og plikter, for å ruste dem mot å bli utnyttet i det norske arbeidslivet. I løpet av kampanjen har mer enn 350 000 blitt nådd med informasjon på eget språk, og Arbeidstilsynet viser til at mange ønsker å gjøre noe med egen arbeidssituasjon etter at de har fått informasjon.

I ny handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er et av tiltakene å **videreføre** Know Your Rights som informasjonstiltak, i samarbeid med arbeidstilsynene i land i Sentral- og Øst-Europa (tiltak 14).

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Tverretattlig prosjekt – varebilbransjen

Politiet og kontrollatene har avdekket omfattende kriminalitet i varebilbransjen. I regi av Oslo politidistrikt, er det etablert et tverretattlig prosjekt med mål om varig endring og en renere varebilbransje.

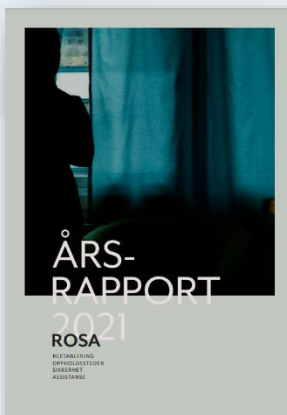
Prosjektet publiserte i juni en veileder for bransjen med råd og tiltak for hovedleverandører og oppdragsgivere/forhandlere.

Veilederen belyser risikofaktorer og gir råd om hvordan næringen selv kan bidra til å forebygge for kriminalitet, se [her](#).

Årsrapport

ROSA publiserte i juli sin årsrapport for 2021, se [her](#).

Forskning

Forsker Anette Brunovskis har publisert artikkelen "Identification work: Ambivalence, qualms and resistance in social workers' identification of trafficking victims" i *International Social Work*, se [her](#).

Artikkelen handler om presset sosialarbeidere og andre i førstelinjen kan stå i ved identifisering av menneskehandel.

En tidligere versjon av artikkelen inngikk i Brunovskis doktoravhandling, som undersøker rammeverket for bistand til ofre for menneskehandel: "Illuminating and blinding. The searchlight effect of human trafficking policies on anti-trafficking practice", se [her](#) for avhandlingen og [her](#) for vitenskapelig sammendrag.

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

GRETA

Europarådets ekspertgruppe Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA) publiserte i juli sin årsrapport for 2021 "11th General report on GRETA's activities", se [her](#).

I tillegg til en beskrivelse av GRETA's aktiviteter, settes fokus på økt risiko for utnyttelse av barn, blant annet som følge av covid-19 epidemien. Videre gir rapporten en presentasjon av hovedfunn og anbefalinger fra en studie om online- og teknologifasilitert utnyttelse til menneskehandel.

GRETA har også publisert tredje evalueringsrapport om Irland [her](#), og om Luxembourg [her](#).

Norges kandidatur til valg for vervet i ekspertgruppen GRETA

Det skal i høst avholdes valg til Europarådets ekspertgruppe GRETA, der syv plasser skal fylles. Det har ved de senere valg vært hard konkurranse blant kandidatene fra medlemsstatene, og det er vanskelig å vurdere muligheten for å få valgt inn en norsk kandidat. Valget gjennomføres 25. november. For mer informasjon om GRETA's medlemmer og valg av medlemmer, se [her](#).

Etter innspill fra KOMs nettverk og konsultasjoner med andre berørte departementer, har JD besluttet å fremme advokat Kristine Aarre Hånes' kandidatur til valg for vervet i ekspertgruppen.

Kristine er utdannet siviløkonom og jurist og er daglig leder og advokat i RettAdvokat i Bergen. Hun har en variert yrkesbakgrunn og bred internasjonal erfaring.

I RettAdvokat arbeider Kristine mest som bistandsadvokat for ofre for vold i nære relasjoner, seksuelle overgrep og menneskehandel. I tillegg har hun utlendingsrett og barne- og familierett som sine spesialfelt.

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

OSCE

Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) publiserte i juli "2021 Survey Report", se [her](#).

Se også "In Brief"-versjon [her](#).

Rapporten følger opp en undersøkelsesrapport fra 2015 og gir oversikt over trender, gode praksiser, utfordringer og anbefalinger. Rapporten setter særlig fokus på teknologiens rolle i å fasilitere for og bekjempe menneskehandel og online seksuell utnyttelse av barn.

Ved lanseringen påpekte OSSEs generalsekretær Helga Maria Schmid:

“Trafficking in human beings is not like any other crime. It feeds off economic and gender inequalities, and weak institutions. The OSCE report gives us a blueprint on where to invest. Now we need the political commitment to make those investments.”

OSCE forts.

I september gjennomførte Valiant Richey, OSCEs spesialrepresentant for menneskehandel, et firedagers **landbesøk** til Norge. Spesialrepresentanten gjennomfører årlig en rekke landbesøk for å hjelpe landene til å styrke innsatsen mot menneskehandel, gi anbefalinger for videre arbeid og identifisere gode praksiser. En rapport om funn og vurderinger av Norges innsats på feltet vil publiseres første kvartal 2023.

Se [her](#) for OSSEs artikkel om landbesøket. Richey fremhever her behov for en ny strategi mot menneskehandel og forbedret koordinering av bistanden til ofre. Han mener det er behov for en økt politisk vilje til å bekjempe menneskehandel, herunder utarbeide en ny handlingsplan, forbedre koordinerings- og forebyggingsinnsatsen, og å styrke identifiseringen av ofre, særlig barn:

“There is solid work on the ground in Norway, but it needs to be backed with a national strategy that reflects current challenges like the misuse of the internet to exploit women and children. Mapping of risk areas and proactive identification and outreach, including on online platforms are crucial components to identify and help victims.”

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

ILO m.fl.

International Labour Organization (ILO), Walk Free, og the International Organization for Migration (IOM) publiserte i september rapporten "Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage", se [her](#).

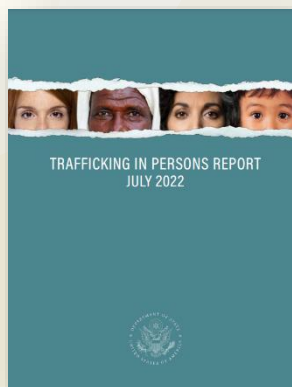
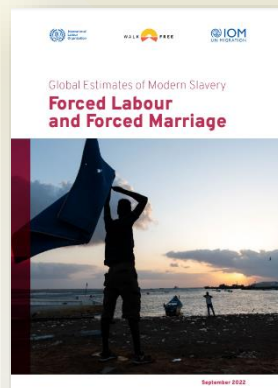
U.S. State Department

U.S. State Department publiserte 1. juli den årlige rapporten "Trafficking in Person (TIP)-rapport 2022", se [her](#).

Rapporten utgis av det amerikanske utenriksdepartementets kontor for å overvåke og bekjempe handel med mennesker.

I tillegg til generelle temadeler, rangerer rapporten regjeringer etter deres innsats for å bekjempe menneskehandel.

Nasjoner rangeres etter nivåer (tier 1-3), basert på overholdelsen av standarder skissert i Trafficking Victims Protection Act (TVPA) fra 2000.

U.S. State Department forts.

For rapporteringen om Norge, se [her](#).

Norge ble i 2021 nedgradert fra nivå tier 1 til tier 2. Norge er også i 2022 gradert på tier 2.

Rangeringen betyr at amerikanske myndigheter mener Norge ikke fullt ut overholder alle TVPAs minimumsstandarder, men gjør en betydelig innsats for å bringe seg i samsvar med disse standardene.

I rapporten blir Norge også i årets rapport kritisert for innsatsen innen straffeforfølgning, for at vi ikke har utviklet et helhetlig system for rapportering av antall antatte ofre som er identifisert og har fått bistand, og for at det fremdeles mangler formelle identifiseringsprosedyrer og en nasjonal henvisningsmekanisme. Norge får også kritikk for et ensidig fokus ved utlendingskontroll på manglende oppholdstillatelse, fremfor å undersøke indikasjoner på menneskehandel.

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

CBSS

Council of the Baltic Sea States (CBSS) publiserte i september "The Annual Report of the CBSS Norwegian Presidency 2021-2022", se [her](#). Her kan du lese om aktiviteter i Østersjørådet under norsk formannskap, herunder aktiviteter i de to arbeidsgruppene Task Force against Trafficking in Human Beings og Expert Group on Children at Risk.

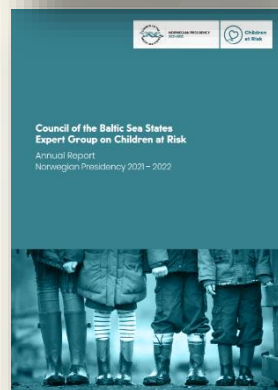
CBSS Expert Group on Children at Risk har også publisert en egen årsrapport, se [her](#).

Tyskland overtok formannskapet 1. juli, se [her](#).

Nordisk ministerråd

På nordisk justisministermøte i 20.-21. juni ble det besluttet å etablere en nordisk arbeidsgruppe mot menneskehandel for å styrke det nordiske samarbeid på feltet, se [her](#).

Arbeidsgruppen skal bestå av nasjonale koordinatorfunksjoner. Fra Norge deltar JD og KOM.

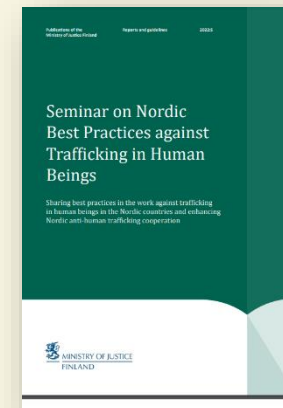
Nordisk ministerråd forts.

Beslutningen om arbeidsgruppen følger opp en anbefaling fra en konferanse under Finlands formannskap i november 2021 om beste praksiser i arbeidet mot menneskehandel i Norden, se [her](#) for rapport fra konferansen.

Arbeidsgruppen skal dele gode praksiser og erfaringer, utveksle informasjon, planlegge samarbeidstiltak og støtte operative aktører i de nordiske landene og samarbeid mellom disse.

Det er ikke avsatt midler til arbeidsgruppen eller personellressurser til drifte gruppen fra Nordisk ministerråds sekretariat, men det kan søkes om midler til ev. prosjekter.

Norge overtok formannskapet i det nordiske regjeringssamarbeidet i januar 2022, mens Island tar over formannskapet i januar 2023. I samarbeid med Finland og Island, arrangerte Norge et oppstartsmøte for arbeidsgruppen i september. Det planlegges et nytt møte i Norge i november, med mål om å identifisere fokusområder for samarbeid og utviklings-tiltak og utarbeide arbeidsplan for første rapporteringsperiode 2022–2023 (2024).

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

Sverige

Nationella samordningen mot prostitution och människohandel i Jämställdhetsmyndigheten har i 2022 publisert en rekke rapporter om situasjonen i Sverige på prostitusjons- og menneskehandelsfeltet:

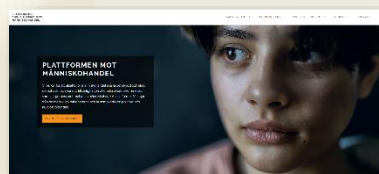
Briker i kunnskap, stöd och insatser (2022:21), se [her](#).

Expertstöd mot människohandel - kända fall 2021, se [her](#).

Lägesanalys: Ökad utsatthet för ukrainska kvinnor på flykt, se [her](#)

Förstärkt arbete mot prostitution och människohandel (2022:12), se [her](#).

Plattformen Civila Sverige mot Människohandel publiserte i juli statistikk over antall ofre for menneskehandel som har søkt støtte hos frivillige organisasjoner i Sverige i 2021, se [her](#).

Danmark

I mai vedtok Folketinget en endring i straffeloven og innførte en bestemmelse om menneskeutnyttelse, § 262 b. Bestemmelsen trådte i kraft 1. juni.

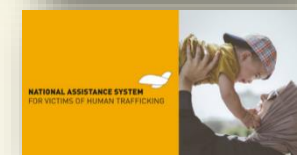
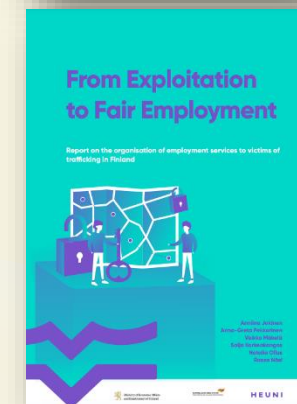
Den nye bestemmelsen skal styrke innsatsen mot personer som utnytter andre til å arbeide under åpenlyst urimelige forhold. Bestemmelsen stiller ikke krav bruk av tvangsmidler som f.eks. trusler.

Se [her](#) for mer informasjon og straffeframme.

Finland

HEUNI publiserte i august rapporten "From Exploitation to Fair Employment. Report on the organisation of employment services to victims of trafficking in Finland", se [her](#).

The National Assistance System for Victims of Human Trafficking (NAS) i Finland publiserte i juli halvårsstatistikk for 2022 for det finske bistandssystemet, se [her](#).

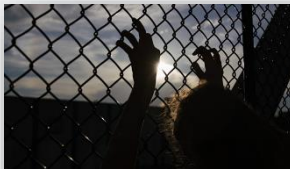
Verdt å merke seg – Kommende arrangementer

Institutt for samfunnsforskning (ISF) inviterer til frokostseminar og lansering av rapporten "Barn, menneskehandel og overlappende utnyttingsformer" 14. oktober 09.00–10.15.

Rapporten undersøker hvordan overlappende utnyttingsformer vurderes blant annet i rettsapparatet og fylkesnemnda, og ser norsk praksis i lys av internasjonale studier. For mer informasjon om seminaret og påmelding (digital eller fysisk deltakelse), se [her](#). Arrangementet strømmes direkte og kan også ses i opptak i etterkant.

Rapporten inngår som del av ISFs evaluering av veiledningsfunksjonen i Bufdir om mindreårige ofre for menneskehandel, se [her](#). Et av målene er å bidra til oppbygging av en kunnskapsbase om barn og menneskehandel.

RVTS Nord arrangerer "Fagdag radikalisering, negativ sosial kontroll og menneskehandel" i Bodø 14. oktober, se [her](#) for mer informasjon.

**INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING**

KOM arrangerer nasjonalt seminar om menneskehandel 26. oktober kl. 09.00 – 13.00, digitalt: "Norges innsats mot menneskehandel – hvor står vi?"

Seminaret vil belyse forpliktelser på feltet og gode praksiser for å forebygge og avdekke menneskehandel.

Se informasjon tidligere i nyhetsbrevet og [her](#) for lenke til seminarets nettside for program og påmelding. Påmeldingsfrist er 21. oktober.

Verdt å merke seg – Kommende arrangementer

RVTS Midt arrangerer 1. november dagskonferansen "Kan det være menneskehandel?" i Trondheim, se [her](#) for mer informasjon og påmelding (fysisk eller digital deltakelse). Påmeldingsfrist: 24. oktober.

ROSA har høstkonferanse på Clarion Hotel Oslo 8. november. ROSA kan kontaktes for mer informasjon om seminaret og påmelding.

RVTS Øst arrangerer 10. januar 2023 "Digitalt grunnkurs: Utnyttelse av sårbare personer", se [her](#) for mer informasjon og påmelding.

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Koordineringsenheten for Ofre for Menneskehandel

Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM) er et av tiltakene i myndighetenes arbeid mot menneskehandel, med en overordnet funksjon å være pådriver for tverretatlig og tverrfaglig samarbeid. KOM er administrativt underlagt Politidirektoratet og har et eget mandat fra Justis- og beredskapsdepartementet.

KOM skal

- være et virkemiddel for samordning mellom myndigheter og organisasjoner.
- bistå med metoder for identifisering og mobilisering av bistand og beskyttelse til ofre.
- bidra med tverrfaglig informasjonsutveksling og kompetanseheving
- KOM skal ikke ha en operativ rolle i enkeltsaker

Nyhetsbrevet inngår som del av oppdraget i mandatet om å bidra til tverrfaglig informasjonsutveksling og kompetanseheving innen feltet menneskehandel.

Du finner rapporter og verktøy fra KOM på politiet.no/menneskehandel.

KOMs kontaktliste

KOM sender jevnlig ut informasjon til alle som står på vår kontaktliste (nyhetsbrev, oversikt over rettsavgjørelser, KOM-rapport mv.).

Dersom du ønsker å stå på kontaktlisten, kan du sende e-post til KOM.pod@politiet.no.